

INKLYUZIV SINFLARDA KREATIVLIKNI RIVOJLANTIRISH METODLARI

Ziyoda Xojimurodova Baxrom qizi

207-DMT logoped o'qituvchisi

Maxsus pedagogika

ANNOTATSIYA

Ushbu tezisda inklyuziv sinflarda o'quvchilarning kreativlik salohiyatini rivojlantirishning samarali metodlari yoritilgan. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va interfaol metodlar yordamida barcha o'quvchilar uchun teng imkoniyatlar yaratishning amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Kreativlikni rivojlantirish jarayonida hamkorlik, kommunikatsiya va individual yondashuvning ahamiyati ochib beriladi. Shuningdek, turli ehtiyojga ega o'quvchilarni jarayonga jalb etish uchun innovatsion topshiriqlar, loyiha ishlari va ijodiy mashg'ulotlardan foydalanishning afzalliklari misollar orqali ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: Inklyuziv ta'lim, kreativlik, pedagogik metodlar, raqamli texnologiyalar, interfaol topshiriqlar, hamkorlik, ijodiy muhit.

Flipgrid (hozirgi nomi Flip) platformasidan foydalanish inklyuziv ta'limda kreativlikni rivojlantirishda juda foydali.

Bu texnologiya orqali o'quvchilar o'z fikrlarini yozma emas, balki qisqa videolar orqali ifodalaydilar. Masalan, til darsida o'quvchilarga "Mening orzuimdagi kasb" mavzusida ikki daqiqalik video tayyorlash topshiriladi. Kimdir uni oddiy gapirish orqali bajaradi, kimdir suratlar bilan, yana kimdir musiqiy fon orqali ijodiy tarzda ifodalaydi.

Dars jarayonida joriy etilganda o'quvchilar bir-birining videolarini ko'rib, fikr bildiradilar va shu orqali muloqot, kommunikatsiya va ijodiy ifoda rivojlanadi. Bu usul, ayniqsa, og'zaki nutqni rivojlantirishda yoki o'z fikrini ijodiy tarzda yetkazishda qiynaladigan o'quvchilar uchun qulay.

Asosiy maqsad har bir o'quvchiga o'z uslubida fikr bildirish imkoniyatini berish va sinfda ijodiy hamkorlik muhitini shakllantirishdir.

Flipgrid platformasi sinfda ijodiy muhit yaratishning eng samarali vositalaridan biridir. Adabiyot darsida o'quvchilar "Asardagi eng sevimli qahramonim" mavzusida ikki daqiqalik video tayyorlaydilar. Kimdir qahramonni o'z ovozi bilan tasvirlaydi, boshqasi esa kostyum kiyib obrazga kiradi, yana kimdir sahna ko'rinishini ijro etadi. Shu orqali o'quvchilar o'z kreativliklarini namoyish etadilar va bir-biridan yangi g'oyalarni o'rganadilar.

Shuningdek, Nearpod darslarni interaktiv va jonli tashkil qilish imkonini beradi. Tarix darsida qadimiy Rim xaritasi 3D shaklda taqdim etilib, o'quvchilardan muhim joylarni belgilash so'raladi. Kimdir geografik joylashuvni ko'rsatadi, yana kimdir madaniy obyektlarni aniqlaydi, boshqalari esa qo'shimcha izohlar bilan darsni boyitadi.

Padlet esa barcha o'quvchilarning g'oyalarini bir joyda jamlash imkonini beradi. Biologiya darsida "Tabiatni asrash yo'llari" mavzusi ochilib, har bir o'quvchi devorga o'z fikrini joylashtiradi: kimdir surat yuklaydi, kimdir matn yozadi, yana kimdir ovoqli sharh qoldiradi. Bu jarayon hammani teng ishtirokchiga aylantiradi.

Canva for Education ijodiy loyihalarni amalga oshirishda keng qo'llaniladi. Geografiya darsida "Mening yurtim" mavzusi bo'yicha o'quvchilar infografika yaratadilar. Kimdir poytaxt haqida, kimdir tabiat go'zalliklari haqida, boshqasi mashhur shaxslar haqida dizayn qiladi. Har bir o'quvchi o'z kuchli tomonini ijodda qo'llaydi.

O'quvchilarni raqobat va qiziqishga chorlovchi vositalardan biri bu - Kahoot. Ingliz tili darsida yangi so'zlar o'rgatilayotganda viktorina o'tkaziladi. Savollarga javob berish jarayoni qiziqarli o'yin shaklida kechadi va natijalar reyting tarzida ko'rsatiladi. Bu esa motivatsiyani oshiradi va bilimlarni mustahkamlaydi.

Shuningdek, Quizlet yangi tushunchalarni yod olishni o'yin tarziga aylantiradi. Kimyo darsida elementlarning belgilarini o'rgatishda o'quvchilar kartochkalar bilan ishlaydilar. Kimdir tezda o'zlashtiradi, boshqasi takrorlash orqali asta-sekin o'rganadi, ammo barchasi jarayondan zavq oladi.

Google Classroom esa topshiriqlarni turli shaklda topshirish imkonini beradi. Tarix darsida "Mustaqillik davri qahramonlari" mavzusida kimdir esse yozadi, boshqasi

International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices

Hosted online from Rome, Italy

Website: econfseries.com

27th August, 2025

video intervyu tayyorlaydi, yana kimdir taqdimot qiladi. Har kim o'z imkoniyatidan kelib chiqib ijodiy ishtirok etadi.

Bundan tashqari, Miro onlayn doskasi guruhiiy ishlarda katta yordam beradi. Matematika darsida murakkab masalani yechishda barcha o'quvchilar umumiy doskada ishlaydi: kimdir formulani yozadi, boshqasi grafik chizadi, yana kimdir yechimni izohlaydi. Shu orqali hamkorlikda kreativ yondashuv shakllanadi.

Qanday joriy etiladi:

Texnologiya	Qanday joriy etiladi
Flip (Flipgrid)	O'quvchilarga qisqa video topshiriqlar beriladi va ular mavzuni ijodiy tarzda video orqali ifodalaydi.
Nearpod	Darsga interaktiv 3D modellar, viktorinalar va savol-javoblar qo'shiladi.
Padlet	Onlayn devor yaratilib, barcha o'quvchilar bir joyda g'oya va materiallarini joylashtiradi.
Canva for Education	O'quvchilarga dizayn topshiriqlari beriladi: infografika, plakat yoki taqdimot yaratish.
Kahoot	Dars yakunida yoki bilimlarni mustahkamlash uchun testlar o'yin shaklida o'tkaziladi.
Quizlet	Kartochkalar orqali tushunchalarni yod olish topshiriqlari tayyorlanadi.
Google Classroom	O'quvchilarga topshiriqlar turli formatlarda (matn, taqdimot, video) beriladi.
Miro	Umumiy onlayn doska ochilib, guruhiiy topshiriqlarni birgalikda bajarish tashkil etiladi.

XULOSA

Inklyuziv ta'lim jarayonida raqamli platformalar va texnologiyalarni joriy etish nafaqat bilimlarni o'zlashtirish darajasini oshiradi, balki o'quvchilarning ijodiy yondashuvi, mustaqil fikrlashi va hamkorlikda ishlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Flip, Nearpod, Padlet, Canva, Kahoot, Quizlet, Google Classroom, Miro kabi vositalar darsni jonli va qiziqarli qiladi, har bir o'quvchini o'z imkoniyatiga qarab faol ishtirok etishga chorlaydi.

Bu texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'z fikrlarini turli shakllarda ifoda etish imkoniyatiga ega bo'ladilar: kimdir yozma, kimdir vizual, kimdir audio yoki video orqali. Natijada dars jarayonida har bir bola o'zini erkin ko'rsatishi, qobiliyatini yuzaga chiqarishi va bilimlarni ijodiy tarzda qo'llashi uchun sharoit yaratiladi.

Asosiy maqsad inklyuziv sinflarda ta'lim sifatini oshirish, barcha o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb etish va raqamli texnologiyalar yordamida teng imkoniyatlar muhitini shakllantirishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abduraxmanova Sh.A. & Saydivosilov S.A. (2025). Inclusive Education in the Digital Age: Opportunities, Challenges and Prospects. *International Journal of Artificial Intelligence*, 5(03), 755–758 — maqolada sun'iy intellekt, VR/AR va adaptiv ta'lim platformalari orqali raqamli texnologiyalar yordamida inklyuziv ta'lim muhitini yaratish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Academic Publishers
2. Mukhtarkyzy K. et al. (2025). A systematic review of the utility of assistive technologies for SEND students in schools. *Frontiers in Education*, 11 Feb 2025 — yordamlovchi (assistiv) texnologiyalarning maxsus ehtiyojli o'quvchilar uchun ta'lim samaradorligini oshirishdagi natijalari tahlil qilingan sistematik review. Frontiers
3. Villatoro M. & Moreno-Tallón F. (2025). Artificial Intelligence and Inclusive Education: Technological Solutions for Accessible Teaching. A Systematic Review. *Digital Education Review*, No. 47, June 2025 — maqolada sun'iy intellekt asosida erishiladigan texnologik yechimlar orqali kirishimli ta'limni bajarish metodlari chuqur o'rganilgan. revistes.ub.edu
4. Yersultanova A. et al. (2024). Project-based teaching of computer science in inclusive education using digital technologies. *Scientific Herald of Uzhhorod University*, Series "Physics", Issue 56 — loyiha asosida o'qitish metodini inklyuziv ta'limga integratsiya qilish orqali pedagogik samaradorlikni oshirish yo'llari ko'rib chiqiladi. physics.uz.ua
5. Gottschalk F. & Weise C. (2023). Digital equity and inclusion in education: An overview of practice and policy in OECD countries. *OECD Education Working Papers* No. 299 — OECD mamlakatlarida raqamli adolat va inklyuziya siyosati hamda amaliyati haqida tahliliy maqola, raqamli texnologiyalarning tengligi va ta'limda qo'llanilishi muhimligini yoritadi. OECD